

Autor jako svůj hlavní cíl uvádí snahu „představit“ dosud mimo Čínu „zcela neprobádaný“ žánr čínské rozhlasové hry. Druhým cílem je na příkladu tohoto žánru „probádat působení současných ideologických konceptů a státní moci na čínské umění“ a v tomto aspektu spatřuje příležitost k reflexi propagandy v obecném měřítku (s. 8). Po přečtení práce docházím k závěru, že autorovi se také podařilo přesvědčivě zachytit mechanismy prosazování politiky strany v duchu „socialismu s čínskými rysy“, které jsou založené na koordinaci „ideové výchovy“, aktivizaci početného stranického aparátu, který dohlíží na obyvatelstvo a realizuje centrálně zadávané úkoly ať to stojí, co to stojí, k čemuž stát a strana v jednom také využívá mechanismy tržního hospodářství. Ukazuje také, že dnešní důraz na péči strany o lid na úrovni jednotlivců je zároveň prosazováním vůle strany prostřednictvím zlomení/kooptace každého jednotlivého člověka.

Práce je založena na bohatém materiálu v čínském jazyce, jednak vhodně zvoleného vzorku rozhlasových her vybraném z rozsáhlého materiálu dostupného on-line a jednak čínské odborné literatury na toto téma. Samostatné shromáždění a výběr pramenů a literatury v čínštině a schopnost dobře je využít dokládají vysokou úroveň znalosti čínského jazyka. Faktografie v historickém a společenském shrnutí na začátku práce se opírá o reprezentativní literaturu a v základních obrysech zachycuje souvislosti potřebné pro vlastní analýzu.

Práce je logicky strukturovaná a vyvážená, včetně adekvátního rozsahu a zaměření úvodních kapitol poskytujících historický a společenský kontext. Interpretace tematických rozborů vybraných her jsou promyšlené a provázané s úvodními kapitolami; ukázkově je podána kontextualizace v dobových souvislostech zejména v případě hry Anni de huahai.

Téma je originální, v jistém smyslu průkopnické, a má značný potenciál k dalšímu výzkumu směřujícího k poznání čínské společnosti z perspektivy, jaká byla dosud v odborné literatuře nedostatečně zachycena.

Výše uvedené kvality zakládají hodnocení práce jako výborné, dokonce výjimečné. Mimořádné kvality práce nicméně snižují dílčí nedostatky. Níže uvádím jejich shrnutí:

- 1) Objevují se zde zjednodušující tvrzení, částečně možná jako důsledek neobratné formulace, například:
  - Tvrzení, že „v 90. letech již Čína **naplno** přecházela od plánované ekonomiky k ekonomice tržní“ (17) je nepřesné. Reformy sice vnesly do společnosti tržní mechanismy, avšak státní sektor se dodnes výrazně podílí na čínském hospodářství (v poslední době jeho role dokonce sílí). Masivní státní intervence koneckonců tematizují také analyzované hry. Plánovaná ekonomika nebyla zavržena, momentálně se Čína nachází ve 14. pětiletém plánu.
  - Na s. 50 je čínský sen vysvětlován jako reakce na různé krize. Postrádám zde hlavní příčinu krize - že se komunistické ideály rovnosti a socialismu (zakotvené v ústavě a ospravedlňující vedoucí úlohu komunistické strany) ocitají v přímém protikladu k základu čínského ekonomického úspěchu - brutálnímu vykořisťování za pomoci „imperialistického“ kapitálu, přičemž tíha hospodářského růstu nejvíce dopadá na vesničany, tedy ty, kteří byli údajně roku 1949 „osvobození“ (přičemž ve skutečnosti byli nakonec dědičně zotročeni systémem hukou). „Adresné snižování chudoby“ se

v tomto kontextu jeví jako performativní snaha strany odvést pozornost od hlavní příčiny sociální nerovnosti. („Boj proti chudobě“ je zároveň heslo celosvětového programu OSN (Millenium Development Goals) a čínský argument legitimizace vlastního politického systému na mezinárodním poli.)

- Citují: „Oficiální vesnické elity působící v rámci vesnického výboru (cunmin weiyuanhui 村民委员会) jsou dnes v čínských vesnicích voleny, což jim dodává na autoritě. Tyto elity tedy nejen, že třímají určitou politickou moc, ale mají i důvěru obyvatel, kterou si u nich museli vyslaní kádři nejprve vybudovat“ (s. 53). Chybí zde upřesnění, že kandidáti nejsou nezávislí na komunistické straně a jejich volby jsou stejného druhu, jako byly volby v socialistickém Československu.
- Vysvětlení významu slova „nový“ v označení Xi Jinpingovy éry (s. 32-33; 49-50) je nedostatečné. „Nová éra“ je především Xi Jinpingova éra, včetně návratu kultu osobnosti. A je „nová“ v tom smyslu, že se odklání od předchozího období tržních reforem a komercializace, slovy Xi Jinpinga se „vrací se k prvotní ideji“, tedy k ideálům, s nimiž komunisté zakládali Čínskou lidovou republiku.
- Etnikum Yi autor na základě čínských zdrojů označuje jako „notorické chudobou“ (54). Stálo by za to nahlédnout do poměrně bohaté západní antropologické literatury, která „chudobu“ zdejšího kraje popisuje nuancovaně, s důrazem na kulturní specifičnost liangshanských Yiů, včetně tradiční sociální struktury. (To nakonec autor reflektuje i v analýze příslušné rozhlasové hry.)
- Shrnutí Maovy teorie literatury a umění, zřejmě založené na Perrisovi, není úplně výstižné. K lepšímu pochopení mohla přispět četba českého překladu (chybí v bibliografii). V centru Maových projevů v Yan'anu je požadavek absolutního podřízení umělce straně, odstranění subjektivity tvůrce a s tím související představa „převýchovy“ za pomoci fyzické práce po boku mas. K žádné explicitní revizi Maových projevů nikdy nedošlo, pouze v době, kdy strana byla v defenzívě (po Kulturní revoluci, po masakru na náměstí Tiananmen), vznikl prostor, zejména v akademickém a uměleckém prostředí, cílit na „umělecké kvality“. Strana zároveň v kontextu ekonomických reforem začala tolerovat umění jako komerční zábavu. (Některé kroky v současné kulturní politice naznačují, že tato tolerance má své meze a také že dochází ke kooptaci komerční zábavy do služby straně.)
- Pojem „realismus“ s odkazem na Yananské projevy a následně čínskou literární kritiku je třeba problematizovat. Běžná představa o tom, co je to realismus, je pro českého čtenáře odlišná o toho, co daný pojem označuje v čínské literární teorii. (Vzhledem k tomu, že se nejedná o literárně teoretickou diplomovou práci, stačilo by uvádět „realismus“ v uvozovkách bez dalších rozborů.) Sporné je také užití formulace „objektivní podání reality“ (61) a práce s pojmem „estetika“, „estetický“.

2) Nespornou schopnost orientovat se v náročných textech a pracovat s nimi místy znehodnocují drobné nepřesnosti v překladu, viz například:

- 声音艺术独特的话 – 广播剧 “[Rozhlasová hra – jedinečná perla zvukového umění]“; doslova: „Když je umění hlasu zcela zvláštní/ojedinělé - rozhlasová hra“
- Beijing guangbo xueyuan xuebao 北京广播学院学报 (doslova „Časopis Pekingského výzkumného ústavu pro rozhlas“; s. 17); 广播学院 je vysoká škola.
- „Otevření Číny světu“ (Gaijie kaifang 改革开放); lépe: „reformy a otevírání se“.

- „jedna postava – jeden děj“ (*yi ren yi shi* 一人一事). Není to spíš „jedna postava - jeden příběh“? (podle kontextu také „zápletká“ apod.)
  - „specifický místního průmyslu a zemědělství“ (*tese chanye* 特色产业). 产业 znamená „produkce“ a průmysl nemusí být její součástí
  - „Velkou jednotu národů“ (*Minzu da tuanjie* 民族大团结). V tomto případě je 民族 „národnost“.
- 3) Objevuje se neobratné užití některých slov a pojmů (rádio, radiový místo rozhlas, rozhlasový; neadekvátní užívání pojmu „diskurz“). Do této oblasti spadá i užívání slova „ideologie“ a odvozenin, včetně základního rozdělení rozhlasových her na „ideologické“ a „komerční“. To zastírá skutečnost, že i komerční produkce v ČLR se musí přizpůsobit ideologickým rámcům a naopak, jak práce případně dokumentuje, prosazování ideologie se propojuje s komerčními aspekty. (I historické hry z r. 2021, které autor označuje za výjimečně neideologické - s. 48 -, mají zřetelný ideologický rozměr, přestože prvoplánově netematizují směrnice ÚV týkající se rozvoje země.)

Práce by také snesla pečlivější závěrečnou revizi, včetně promyšlenějšího užívání velkých písmen.

Navzdory uvedenému výčtu dílčích nedostatků považuji práci za velmi zdařilou a navrhuji předběžně hodnocení známkou jedna minus.

Otázky:

Proč zdůrazňujete, že existují dvě kategorie badatelů - čínští a západní, a proč hraje roli, že Wei Leie, který publikuje anglicky na Západě, „nelze v pravém slova smyslu považovat za západního badatele“ (s. 13).

Chápu správně, že označení „ideologické hry“ používají také čínští autoři? Jak zní čínský originál?

V analýze jedné z her je zmíněn hamburger jako symbol civilizace - je to skutečně americký hamburger? Jak zní v čínštině?

Jak konkrétně jsou popisovány návštěvy kádrů u nejchudších lidí a jednání s nimi (dostávají pohoštění? O čem spolu mluví?)

Není možný symbolický výklad smrti šamanova syna Budua?